

“Suomen nopein Tero” korvasi auton nojapyörällä – Ergonominen pyöräilylaji on elämäntapa eikä veristä kilpailua

5.8.2019 06:00 Päivitetty 5.8.2019 13:35 Samuli Virtanen

Nojapyörät ovat parhaimmillaan nopeampia ja kalliimpia kuin maantiepyörät. Räyskälä isännöi ensimmäistä kertaa lajin SM-kisoja.

49-vuotiaasta Tero Linnasta kutsutaan nykyään Suomen toiseksi nopeimmaksi Teroksi, mutta hän kiersi Räyskälän ajoharjoittelurataa eniten nojapyörien kuuden tunnin SM-kilpailussa. Kuva: Tomi Vesaharju

Aerodynaamiset kulkuneuvot ja pieni mutta intohimoinen lajiväki on tuttu yhdistelmä Räyskälän lentokentällä, keskellä etelähämäläistä maalaisjärvimaaisemaa. Viikonloppuna menopelit pysyttelevät (onneksi) maan pinnalla.

Lentokentän ajoharjoitusrata on kuin luotu hiilikuiturunkoisten lihasvoimalla kulkevien kaksi-, kolmi- ja nelipyöräisten kilpatantereeksi. Suomen nopeimmat Terot ajavat radalla kovaa, mutta eivät pidä kiirettä. Aikaa on kuusi tuntia.

“Suomen nopeimman Teron” maantiesukkulän vasen eturengas kuitenkin pettää rasituksessa muutaman tunnin ajon jälkeen ja “toiseksi nopein Tero” kruunataan Suomen mestariksi. Tämä on toki itsestäänselvyys, koska Suomen pienissä piireissä lähes joka kuskille löytyy oma luokka ja sarja.

49-vuotiaan Tero Linnasen sunnuntain kuuden tunnin ajon voittomatka on silti varsin komea, 208,8 kilometriä. Maalintulon jälkeen asento ei juuri vaihdu, kun “jalat eivät kannan vanhaa miestä” suorituksen jälkeen.

Linnanen on yksi suomalaisen nojapyöräilyn uranuurtajista ja lajin harrastajien yhdistyksen, Recumbent Racing Finlandin voimahahmo. Linnasella on hallussaan kattamattomien pyörien tunnin ajon Suomen ennätys, 45,53 kilometriä, ja MM-kisojen nelossija vuodelta 2005.

– Monille tämä laji on elämäntapa esimerkiksi työmatkapyöräilynä, mutta minulle myös pyörien rakentamista. Olen ajanut myös tavallista maantiepyörää, mutta tämä on erilaista. Jos kunto on hyvä, näillä pääsee kovempaa, ainakin katetuilla, kertoo runkoa lukuun ottamatta pyöränsä itse koonnut Linnanen.

Seuraavaksi Linnanen aikoo lähteä muutaman muun suomalaisen kanssa Ranskaan, jossa ajetaan kahden viikon päästä nojapyörien “olympiakisa” Pariisista Brestiin ja takaisin. Matkaa on 1 200 kilometriä ja aikaa 90 tuntia.

– Ajan pääasiassa näitä ultramatkoja. Tämä tapahtuma on neljän vuoden välein, mukana on 6 000 pyöräilijää ja hirveä kannustus koko reitillä. Kisa käydään lähinnä itseä vastaan, Linnanen kuvailee.

Tero Haapasen täytyi vaihtaa kovan ajon puhkikuluttama rengas kolmipyöräiseen polkurakettiinsa päästäkseen ajamaan sillä takaisin Kirkkonummelle. KUVA: Tomi Vesaharju

“Suomen nopein Tero”, Tero Haapanen on tunnin suomenmestari lauantaiaisella noin 63 kilometrin tuloksellaan. Haapanen ajaa kolmipyöräisellä velomobiililla, joka korvaa hänellä auton. Hän ajoi Räyskäläänkin kotoaan Kirkkonummelta kilpa-ajokillaan, minkä takia kisojen päätteeksi on pakko ryhtyä rengasremonttiin.

– Kisaviikonlopulle vaihdoin renkaat, mutta nyt ne ovat jo kankaalla. Mutkainen rata on raju renkaille näillä nopeuksilla, Haapanen virnistää pyöräänsä esitellessään.

– Arkikäytössäkin tämä on kätevä pyörä vähän viritettynä, oikein oiva peli maantietyömatkalle. Lumikelillä tämä jää talliin. Ajoasento on niin mukava, että siinä viettää huomaamattaan tunteja, ja kate suojaa säältä.

Haapasen pyörällä hintaa on noin 8 000 euroa, mikä on varsin tyypillistä kajakkimaiselle kulkupelille. Avomallit ovat halvempia, mutta pienten erien takia nekin maksavat uutena yli 1 000 euroa.

– Minulla oli ennen yksi velomobiili, mutta piti sitten sijoittaa nopeampaan. Tämä on markkinoiden yksi nopeimmista pyöristä. Kate tekee paljon. Nokialla olen mennyt suoralla kahdeksaakymppiä. Vauhti on mukavaa, etenkin kun saa omista pohkeista irti, Suomen nopein Tero toteaa.

Suomessa nojapyöräilijöiden piirit ovat melko pienet. Lopella ajoi eri lähteiden mukaan noin puolet nojapyöräilyä kilpamielessä harrastavista “kinneristeistä”, noin 30 henkilöä. Kaikkiaan nojapyörillä ajavia on maassa tuhatkunta.

SM-kisoissa kyse oli käytännössä tavallista totisemmista avoimista kokoontumisajoista, joissa jaettiin 400 metrin kiihdytysajon, tunnin, kolmen tunnin ja kuuden tunnin mestaruudet hyvin eritasoisten kisaajien läsnäollessa. Mukana oli myös hollantilainen ja latvialainen seurue.

Lopelle SM-kisat toi läheisestä Vojakkalan kylästä kotoisin oleva Markku Hirvenoja, joka on poikansa kanssa nojapyöräilyn harrastaja, muttei kuulu yhdistyksen hallitukseen.

– Tällaisia ratoja, joilla voimme kilpailla, ei kauheasti ole. Täällä on rata ja muu infra, emmekä voi mennä näin pienellä porukalla maantielle, kun pitäisi olla joka liittymässä joku vahtimassa. Aiemmin ajoimme Nokian Renkaiden ovaalitestiradalla, Hirvenoja kertoo.

Räyskälässä esittäytyi koko nojapyöräkirjo. Täysin katettuja hiili- tai lasikuiturunkoisia pyöriä kutsutaan velomobiileiksi, muttei tule sekoittaa polkuautoihin. KUVA: Tomi Vesaharju

Pyörätyyppejäkin on useita. Erottelua tehdään rengasmäärän ja aerodynaamisten osien käytön mukaan. Yhteistä on kuitenkin taaksepäin nojaava ajoasento ja se, että keskiö ohjaustangon etupuolessa, mikä sulkee nojapyörät polkupyöräkisoista.

Nojapyörät ovat täysin tieliikennekelpoisia samoilla edellytyksillä kuin polkupyörät, mutta myös enimmäkseen katetulla nojapyörällä liikkuva Hirvenoja suosittelee ajamista ajoradalla. Tämäkin on hänen mukaansa Suomessa turvallisempaa kuin ajo maantiepöyrällä.

– Päällysteissä on täällä toivomisen varaa, mutta kantatiellä nämä (pyörät) väistetään kunnolla eikä niin kuin tavalliset pyöräilijät, vaikka leveys on sama kuin tavallisen pyörän ohjaustangolla, Hirvenoja sanoo.

– Tällä ei toisaalta voi ajaa reunaviivan ulkopuolella, kun joku kolmesta pyörästä on aina silloin tärinäraidalla. Muutama vuosi sitten rekka ajoi yhden kinneristin yli kaistalla ja oikeuden mukaan se oli kinneristin vika. Hän loukkaantui pahasti, Hirvenoja pohtii huonoja puolia.

Nojapyörät sopivat ajoasennon ja useiden mallien kolmipyöräisyyden ansiosta lievästi liikuntarajoitteisille tai kuntoutukseen. Kinneriaktiivi Markus Heikkilä sanoo, että nojapyöräilijöitä pidetään usein tavalla tai toisella rajoitteisina.

– Ihmiset tulevat joskus kysymään kierrellen, että mikäs sinulla on vikana, mutta kyllä se “vika” yleensä on vain päässä. Vähän täytyy olla sekaisin, että tällaisen lajin valitsee. Kilpailemalla tässä lajissa ei saavuta mitään, Heikkilä naurahtaa. HäSa